

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér Felévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Birtok-statisztika.

Akié a föld, azé az ország. Ezzel a régi axiómával mind sürűbben találkozunk az utóbbi időben és számos jeleség mutat arra, hogy a közvélemény teljes jelentőségében látszik méltatni azt a kérdést, amely a földbirtokpolitikával kapcsolatban hozza napirendre a nemzetiségi ügyet. A parlamentben ismételtelen volt szó erről a kérdésről, a múlt hónapban megtartott telepítési szakértekezlet is közeljárt hozzá, a sajtó pedig mind sürűbben foglalkozik vele, sőt egyik legelőkelőbb publicistánk: Beksics Gusztáv széles alapon feldolgozott tanulmányt is írt róla.

Avégből, hogy a közvéleménynek ez a nagyfontosságú nézetcsereje ne érezze a szükséges adatoknak és a megbízható számítási alapnak hiányát, a földművelésügyi miniszter kiadta Magyarország földbirtok-statisztikáját. E statisztika vastag kötete most jelent meg, mint utolsója amaz összeállítóknak, melyeket az 1895-ik évi mezőgazdasági felvétel adatai alkottak. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter sietve készítette el ezt az utolsó kötetet, s ezzel lehetővé tette, hogy a földbirtok-viszonyokkal kapcsolatos nemzetiségi politika kérdéseiben a diskusszió ne álljon támasz nélkül, hanem biztos adatokra építse fel a maga következtetéseit, terveit és egész nézetváltását.

E nagyfontosságú hivatása mellett nem csekély az új birtokstatisztikának közgazdasági jelentősége is; ez az oka annak, hogy ezen a helyen részletesebben foglalkozunk vele. Ahogy a birtokstatisztikán végignézzünk, igazán Magyarország képét látjuk benne s olvassuk ki belőle. Ebből tudjuk meg egész pontossággal, hogy milyen a birtokmegoszlás az országban s így egységes benyomást nyerhetünk a haza birtokviszonyainak mostani állapota felől.

A birtok-statisztika legfőbb adata az, hogy a mindössze 37 millió kataszteri holdra terjedő egész országterület nagyobbik fele: 19 millió hold, a kiscgazdaság kezében van, míg a középgazdaságra 6 millió hold, a nagybirtokra pedig 12 millió hold földterület esik. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy alapos tévedés volt az a felfogás, melyet eddig általánosan vallottunk, hogy tudniillik Magyarországon a kisbirtokosság alatta áll birtokterület te-

kintetében a közép- és nagybirtokosság. Ez a tévedés most korrigálódik s bebizonyul ellenben, hogy igenis a kisbirtokosság van túlsúlyban, ámbar nem jelentékenyen, de mégis úgy, hogy a továbbfejlődés alapja nála biztosítva van.

Ez az egyik tanulság. A másik pedig az, hogy a középbirtokosság hanyatlása, melyre mindeddig csak egyes különálló, sporadikus adataink voltak, a statisztikából igen élesen és határozottan kidomorodik, megerősítvén mindazokat a következtetéseket, melyeket legkülönfélebb alkalmakkor a magyar közvélemény ebből a kedvezőtlen jelenségből levont.

És végül figyelmet érdemel a fős számoknak az az adata, amely a nagybirtokosságra vonatkozik. Ime: ma 12 millió hold, tehát az egész ország harmadrésze van a nagybirtokosság kezében, jórészt kötött formában, tehát a szabad forgalomtól elhatárolva, s részben a modern szociális politika következményeinek érvényesülése alól is elvonva.

Ezek a statisztika legfőbb és legszembeszökőbb adatai, melyeket bőszégesen körültámogatnak, felszerelnek s mindenképpen bőven és részletesen illusztrálnak a részletes szám-eredmények. De már a fentebbi néhány adat is mily roppant tért nyit a következtetésnek, a birtok-viszonyok fejlődése és közgazdasági közrehatása szempontjából való fejtegetéseknek. Mert aki meg akarja ítélni, hogy mi a sulya a földbirtok eloszlásnak egy nemzet életében, az belemerül a statisztika tömkelegébe, s kutatva, elemelve, boncolgatva kihozza onnan a tanulságokat, amelyek aztán alapjául szolgálhatnak a birtokpolitika felől való gondolkodásnak.

Nagyon jól tudja nálunk mindenki, mert hiszen a közvélemény állandóan hangoztatja, hogy Magyarország legfontosabb nemzeti és közgazdasági érdekei fűződnek a középbirtokos osztályhoz. Ennek fennmaradása, fejlődése, növekedése, gyarapodása, emelkedése s általában minden módon való előbbre jutása a legnagyobb kérdések egyike, mert erre támaszkodik Magyarország egész jövője. A nemzet életének gerincét képezi a középbirtokos-osztály, erre támaszkodik a közélet vezetésének és az állam-tevékenység ellátásának legfőbb terhe, ebben van a magyarság nemzeti és intellektuális erejének magva és mégis: az ország területének csupán egy harmad-

része van a középbirtokosság kezében. Milyen aránytalanság a teherviselés és a teherbírás között! Es emellett még csak nem is gyarapszik, hanem fogy ez az erőforrás.

Közudomású dolog, hogy a két óriás földterület: egyik oldalról a kisbirtokosság, másiktól a nagybirtokosság folyton örölik a középbirtokosság széleit; a kisbirtokosság elaprózza, a nagybirtokosság magához esatolja és felszívja a középbirtok határait, ekként mind kisebb és kisebb területre szorítván azt a tényezőt, amely a magyar nemzeti élet terheit hordja.

A középbirtok viszonyainak ez a mai állapota jellemzi a többi birtokcsoport alakulását is. A mi a kisbirtokosságot illeti, ennek folytonos szaporodása nem volna kedvezőtlen jelenség, ha ez a szaporodás nem a középbirtokosság, hanem a nagybirtok rovására történne. Ellenben a nagybirtok folytonos növekedése már egymagában is épenséggel nem örvendetes, s az a körülmény, hogy a növekedés a középbirtokok rovására történik, valósággal kárthatossá teszi ezt az alakulást.

Rövid pillantásra ime ezeket a tanulságokat adja a legújabb birtokstatisztika. De ismételjük ez a statisztika kimeríthetetlen forrása a legkülönbözőbb irányú nemzeti és közgazdasági következtetéseknek, épp azért kell, hogy a legnagyobb ügyelemben részesüljön s minden részről beható tanulmányozás tárgyává tétessék.

Közigazgatási bizottság. Csongrád-vármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg, V a d n a y Andor dr. főispán elnöklése alatt az e havi rendes ülését, mely ezúttal rövid időt vett igénybe, miután csak pár hét választotta el az előző havi üléstől, ez alatt pedig a közigazgatás egy ágazatában se gyülhetett fel az elintézendő ügyek száma.

Igy például, C s a t ó Zsigmond dr. alispánnak az ülésre csak elnökileg elintéztett ügyeket kellett bemutatnia.

A C i c a t r i c i s Lajos dr. várm. főjegyző előadmányai közt se volt — egy kivételével — közérdeklő ügy. Ez az egy annak a bejelentése volt, hogy az államépítészeti hivatal főnöke hivatalosan is tudatja a bizottsággal, mely szerint az alföldi tranzverzális műút Szentés-szent-mártoni vonalán kifogásolt nyáriút megszükitéseket, a vezérárkok betömetésével megszüntette és így ezt az úttestet eredeti rendeltetésének, felsőbb intézkedésig visszaadta.

Egy — a főjegyző által előterjesztett

másik ügy annyiban érdekes, hogy R ó z s a Imre vásárhelyi lakos Mindszent határbeli birtokost szenvedélyes vasúti átjáró gyűjtőnek mutatja be, ami pedig a gyűjtés máj dívatos mániája mellett is elég különös szenvedély.

A nevezett R ó z s a Imre ugyanis azt kérte újabban, hogy az ő földje mentén egy új vasúti átjárót létesítsenek a szentes-vásárhelyi vasút vonalán. A helyszínt tárgyalás alkalmából és a térképből is az tűnt azonban ki, hogy a nevezett földjénél már eddig s k é t vasúti átjáró van, ezek közül egy közvetlenül a tanyaháza közelében és oda is vezet. A bizottság ilyen körülmények közt a kérelmet, mint indokolatlan, elutasította és a szenvedélyes átjárógyűjtőt 17 korona eljárási költségnek 15 nap alatt — különbeni közigazgatási úton való lefizetésére kötelezte.

A csongrád sövényházi ármentesítő társulatnak meg az államvasutak igazgatóságával volt baja. A társulat gátja mentjén ugyanis — az államvasutak költségére egy új átereszt létesítettek, melynek fentartása és gondozása azonban — szerződés szerint — a társulatot terhelte. Az átereszt most 805 frt költséggel a vasútigazgatóság kijavíttatta és a számlát kifizetés végett — a társulathoz utalta. Itt a kifizetést megtagadták, mondván, hogy 805 frt nem lehet j a v i t á s i, hanem ú j r a é . p i t é s i költség. A vasútigazgatóság fölb bezése folytán aztán most, a bizottság a társulatot, a felmerült javítási költség megfizetésére kötelezte.

A további szakelőadmányok közt érdekes volt a főorvosé, egyúttal elszomorító is, mert arról szól, hogy március havában az egészségi állapot lényegesen rosszabbra fordult, mint volt februárban. Különösen az influenza megbetegülések jelentkeztek, a hó második felétől nagy számmal, még pedig egész makacs, rosszindulatú formában. Egyéb-ként március hó népesedési mozgalmi szerint, a vármegye egész területén született 494 gyermek, meghalt 305 egyén és így a lélekszám szaporulat 189 lélek. A hó végén, az egész vármegye területén még 1761 trachomabeteg volt gyógykezelés alatt, ami — a pár év előtti helyzethez képest — jelentékeny javulásnak mondható.

Az államépítési hivatalfőnök előadmányaiából, a géptulajdonosokat érdeklőni fogja az, hogy a kereskedelemügyi miniszter legújabb rendelete folytán ezután nem tartanak többé úgynevezett kazánszemlét a kazánvizsgáló biztosok. A géptulajdonosok tehát ezután, az ezen szemlélet járó költségek fizetésének terhétől megszabadulnak.

A gyűlés déli fél 12 órakor bezárult.

Szó a rongyosokról.

Azokról szólnak, akik h a t esztendősek elmúltak s még nem léptek túl a t i z e n h a t o n.

Mennyien vannak, senki sem tudja ebben az országban, csak a börtönök statisztikája számol róluk esztendőként — s oda az elmúlt esztendőben t i z e n k é t e z e r n é l t ö b b e n k ö l t ö z t e k i d e i g l e n e s z á l l á s r a k ö z l ö k.

Sok, akkora országra, mint a miénk, a tolvajkodásra kapott, meztelenség gyermek-népből.

Megdöbbenő egy kicsit, hogy ebben a szép hazában annyi ezer szegény gyermek csatangol, — a mi vérünkben, ami erős, becsületet fajunkból való, — vezető kéz nélkül, az élet nagy csatamezején és nem fog szereszmot, a kezbe semikor se, hogy becsület munkával keresse meg a mindennapi ke-

nyerét, elhagyatván, mind mélyebbre zülve, soha sem lesz része az emberiség nemes küzdelmeiben . . .

De hát honnét nőtt az a sok árva túskehajtás?

A nagy városok proletár népe szülte őket. És ott bolyonganak az utcákon, a piacokon, mint a kóbor kutyák. Csatakosak, rongyosok s piszkos arcukon valami elszánt vadásg lát-szik már h é t éves korukban. Vadak, neveletlenek. Az útca formálta őket ilyenre a maga hangos durvaságával.

Unalmas óráikban benéznek a kávéházak ablakaiba s ott leselkednek a korcsmaajtóban, magukba szívják az alkoholos páratatot, megbámulják a boltok kirakatát, vagy turkálnak a piac hulladékain, — míg egymásra találnak. Aztán bandát alakítanak, hogy közösen osztozkodjanak a lopott dolgokon . . . A csavargó élet elhagyottsága így hajítja őket csapatosan a börtön felé, kísérve az emberi nyomorúságtól . . .

Mert az ő sorsuk rosszabb, mint a sövényen gunnyasztó verebeké. Ezek a sűrűke jóságok szabadon lopogatják meg a baromfiaknak szórt eleséget, a gazdasszony nem nagyon hesszegeti őket, — különösen a téli inséges napon, — míg a szegény meztelábas börtönbe kerülnek, ha a szükség kényszeríti őket, hogy a csipogó tollasokkal tartanak. Pedig a jog és erkölcs törvényeiből ők se tudnak többet, mint amazok. És valahogyan csak élniök kell nekik is . . .

Csak nem régen is idegen szerzetesek jártak errefelénk átutazóként az országon s filléreket, koronákat gyűjtöttek a templomokba, hogy elvigyék magukkal messze idegenbe, — a szerencsés gyermekek megváltására. A templomi misszióval majdnem egy időben az iskolák falai között is mozgalom támadt a mi szegény, elhagyott utcagyermekünk megmentésére, ami munkás, öreg szegedi tanító szavára.

Mire azonban elmentek a vándor hitkövetek s magukkal vitték a nép asszonyai által összehordott pénzeket szerencsés testvérünk megmentésére, a mi mozgalomunk is elült, részvét híján. Senki sem adakozott egy fillért se rá.

Mintha a szerencsés gyermekek volna-nak a mi közelebbi vércink, vagy mintha a mi elzüllött utcagyermekünk nem éppen úgy nőnének föl otthon, nevelés, munka és imádság nélkül. Isten és emberektől elhagyottan, mint akiket a mi fillereinkn akar-nak megváltani a pogányság szenvedésitől a messze idegenben. Csak egyetlen példa ez a mi közönyünkre.

Igazán szomorú dolog az, hogy amíg nyugat majd minden országában az egyház, a plutokrácia, az államhatalom, a törvényhozás intézkedéseivel milliókat hordanak össze, hogy követ köre, rakva, otthont építsenek az utcán elhagyottaknak, addig a mi fajunk mit se akar tudni a szegény, rongyos nép-fiainak félelmes zülléséről . . .

Talán a közöny az oka annak is, hogy a mi szegény túskehajtásaink szenvedéseinek nincsenyoma irodalmunkban sem. Csak egyszerűen jószerű riporterek ha írnak róluk robotolt muokájukban . . .

Az ő küzdelmük, elhagyatottságuk rideg tárgya a mi írónknak. Testük, amelyről leszakadoztak a rongyok, nem mutat bájos, érzéki formákat; nincs bennük, se rajtuk, ami lázba ejtené a tömegeket. Az ő szívük dobbanásában csak öntudatlan romlottság, meg szomorúság van. Könnyük nem érdekes az embereknél. Mennyivel különbek idegen földön élő testvéreik! Azokról nagy írók beszélnek könyvekben meghatón szomorú meséket, "A szeretet szavával ecsetelik a szenvedést amely az utcák szegény rongyosaival született, hogy nevelő dajkájuk legyen. Vigyorgó, könnyelmű dajka, amely bolyongó útjainon annyiszor vezetgeti őket a börtön kapujáig . . .

De hát hol vannak a szegény túskehajtások anyái?

— Csak nem úgy termettek, mint a mezők lilomai.

Azok munkára mentek kora reggel, hogy estig odamaradjanak, a gazdagok házához, vagy elpusztultak még fiatal éveikben, az egészségten, szegény lakásokból fölcái-

rázó bűn és betegség megölte testüket mielőtt szürnyra eresztették volna megtollasodott kicsinyeit. Mások elhagytak vérüket, mint az állatok, mert terhükre volt és szabadságukat korlátozta. Sokaknak meg — mire szülőkké váltak — meghalt erkölcsi érzületük s képtelenek lettek gyermekük nevelésére. Az ő életük romlottsága már a züllésnek mutat példát.

A szegény túskehajtások így, vagy úgy, elvesztették anyáikat s az emberi könyörületre szorultak, hogy örökre fogadják őket, mielőtt testük, lelkük szennyes a bűntől. Az emberi könyörület pedig elfordul tőlük szív-telenül. S csak három intézmény van, amely befogadja őket: a börtön, a kórház, a javítóintézetek . . .

Majd a XX. század büszke fölírásával látják el azoknak a szeretethazáknak a homlokzatát, amelyek minden nagy városban fölépülnek nemsokára, mint legszükségesebb intézmények a népiszkolák mellett.

Igen. Fölépülnek nem sok idő múlva a mi gyermeknehelyeink is, hogy a magyarság e. ő s fajszereitéről beszéljenek, arról a szeretetről, amely a legszebb jellemvonásá lett a nyugoti népek életében.

Már látom is a nemes egyszerűséggel, magyar formában épült hazákat a tizenkét holdas telkeken, ellátva iskolák, műhelyek, kertek és zántókkal, ahová a szegény túskehajtásokat otthon, nevelés és munkára hívják. És ugyan ki építi föl olyan egyszerre a szeretet száz otthonát? — Az állam, a törvényhatóságok, vagy a társadalom? — Egyik se, mert milliókra van szükség. Az állam, a megék és városok nem adozhatnak milliókat emberbaráti intézményekre. Ez kimerítené anyagi erejüket és figyelmeiket nagyon elterelné kevésbé okos dolgokra, amikre annyi százezrek költenek. A társadalomnak nincs anyagi creje hozzá. Az száz alakban adózik ugyanis esztendőnkint minden elgondolható mozgalomra. Azután milyen szűk értelme van mind-nélünk ennek a szónak: t á r s a d a l o m. Egy gyűrű, amelyben beszorult a szegény értelmi osztály. A hivatalnok, a kereskedő, az iparos, a kisbirtokos, akik mindannyian keserves küzdelmet folytatnak a megélhetéssel.

A gyűrűn alul esik a napról napra tengődő munkás nép. Azért ők is leróják emberbaráti adójukat azokban a fillerekben, amit az útszéli koldúsoknak adnak.

Rajtuk kívül még egy rend van, amelyről azonban már senki se hiszi el Magyarországon, hogy emberbaráti missziót teljesítsen. A plutokrácia — és egy hatalom, a törvényhozás. En pedig erre a rendre és a magyar törvényhozásra gondolok . . .

Amikor a magyar rendek a szívét ugyan a huszadik század se nyeri meg a szegény rongyosoknak — gondolják önök. Azokhoz nem lehet beférközni szociális eszmékkel. Egyenruhaszolgák őrzik palotáik ciradás kapuit. Koronás névjegyük pedig a XX. században se készül a meztelábasoknak . . . Majd készít nekik a törvényhozás . . . És el se múlik a XX. század első évtizede már valóvá lesz a mese, s meg lesz minden meggyének és városnak a maga szeretetháza . . .

Az új század hajnalán fölrebben egy ragyogó géniusz, a költészet géniusza, megfűrdő a poézis harmatában, hogy lemossa magáról a XIX. század sok sarát.

A hangja tisztán, idén cseng, panasz nélkül és mégis tele fájdalommal. És benyit a paloták hívós termeibe, a törvényhozók ülésére, hogy beszéljen az emberi szenvedésekről.

Első megjelenésekor talán nem is értik meg szavát az emberek. Csak csodálják bájos, könnyed alakját s mohón lehelik be a friss vadvirág illatot, ami fehér köntéséből árad. Szavára szorongás, gyönyör és részvét támad az emberek szívében. Elragadtatva, megbűvölten hallgatják mondanivalóját, mint a virágos hegyhasadékat alatt megmöglocsanó patak beszédét.

Aztán egy hűrt érint meg bennünk, egy könnyet lop az élveket kereső tekintetekre és főlpatán az ázat, — mint a mesebeli fű érintésére — a kincseket rejtő kamrákról . . . Így születik meg az erények legszebbje, a részvét, a költészet hatalmas szavára . . .

És a magyar egyház urai, a fejedelmi nagy javakkal elhalmozott aszkéták, a majorátusok nagycvű örökösai, a szerzett milliók urai, akiknek a szegény s rongyos nép segített összehordani millióikat, mind lázas segítséggel hordanak köre — követ, hogy enyhítsenek az emberi nyomorúságon.

Nekik könnyű munka lesz az, hiszen azért semmiről se kell lemondaniok. Az Isten-ada nép pedig letörli nevük elű a gyűlölt jelzőt, hogy mást írjon oda...

Mig a magyar törvényhozás egyhangulag kimondja, hogy az államhatalomnak jog a vizsgálatot tartani minden örökösödési esetben, hogy vajjon a nagy vagyonnak urai végrendeletükben vagy egyébként eleget tettek-e emberbaráti kötelességüknek javaik arányában? Ha nem, hát ő teszi kezét vagyonukra, hogy elvegye belőle a köveles százalékot a szegényeknek. És a milliók örökösai mellett ott lesz majd a XX. században egy rongyos idegen nevében a könyörület szelleme is, hogy ő is osztozkodjon a milliók felett, törvényes jogánál fogva, — vagy más örökösök híján lefoglalja az egészet — s I-törüljön jussával valamit az emberi szivekben a szenvedésekből.

A költészet géniusza pedig szűz fehér köntösben, nyugodt, boldog arccal ül valamelyik szeretetház kupolás tetején s nézi a tömeget, amit elvonul, egy egy pillantással végig lopva tekintetét a századvéd, szecessziós képeim, amit művészet és irodalom alkotott, aztán meg áll a lombos fák alatt, a szeretet nyitott csarnoka előtt — amit az új század épített — s köny szökik szemébe, míg olvassa rajta az egyszerű feliratot:

„Szeretetház az elhagyottaknak.”

B. P.

Ujdonságok

Szentés, 1900. április 18.

— **A csongrádi pincészövetkezet.** Lapunk mult számában említettük azt az üdvös mozgalmat, amelyet a csongrádi gazdák érdekében indítottak az ottani értelmiség tagjai. Mint tudósítónk értesít bennünket, most a népkönyvtár kérdése is megvalósul, amelynyiben már M á t é f f y Kálmán főszoigabíró felszólítására Csongrád, Tömörkény és Csany is elhatározta a gazdasági népkönyvtárak felállítását; sőt a szederfa ültetését is már régebb idő óta sürgeti az érlely főszoigabíró, s most már ezt az üdvös kérdést is kezdi a községek felkarolni, aminek sikere annyival inkább remélhető, mert a járás összes iskoláiban a tanítókat is megnyerte annak az eszmének a főszoigabíró, akik lelkes apostolai voltak a selyemtenyésztésnek. Mult számunkban tévesen közölt hírlapunkat — hogy volt hírlapíró kollégánk eszméje volt a pincészövetkezet: oda kell módosítanunk, hogy a pincészövetkezet eszméje a vármegye egyi első rangú tisztviselőjétől ered.

— **Az új váci püspök.** S c h u s z t e r Konstantin, a boldog emlékeztető váci püspök elárvult stallumát is betöltötték a napokban. A nagylelkű áldozatkészségeivel méltán hervadhatalan érdemeket szerzett egyházfeljedelm utóda C s a k y Károly gróf esztergomi kanonok lett, akit fenkölt gondolkodású főpapnak ismernek mostani állásában is és akiben így méltó utóda lesz a — jóformán egész jövedelmét emberbaráti célokra áldozott S c h u s z t e r Konstantinnak.

— **Eljegyzés.** S t a m m e r László gyógyszerész, husvét első napján jegyezte el magának C s ú c s Ilonka kisasszonyt, C s ú c s János földbírtokos szeretetreméltó szép leányát.

— **Helyettesítések a rendőrségnél.** Még a nagy hullámokot vert képviselőválasztási mozgalmak idején történt a P a s s Ferencc volt rendőr alkapitányának a hivatalától való felfüggesztése, kinek helyére J o b b a n József fogalmazó helyettesített. Az így megüresedett fogalmazói állás egész mostanáig betöltetlen maradt, s csak — hogy B a l o g h István rendőrbiztos is betegsége folytán hivatalos teendőinek ellátására képtelen lett, történt intézkedés főkapitányi előterjesztésre — ezen állásoknak helyettesítés által leendő betöltése végett. L a k o s Imre dr. polgármester ugyanis a fogalmazói állásra ideiglenes helyettesül B i r ó Pál kapitánysági iktató-kiadót, iktató-kiadóvá S z a t h m á r Soma rendőrségi napidijast, rendőrbiztosá pedig F a z e k a s Jánost alkalmazta.

— **Kinevezés.** G ö n c i Edét, a szentesi állami főgimnáziummal az ideig segéd-tanárt, a vallás és közoktatásügyi miniszter, ugyanezen intézethez, rendes tanárnak nevezte ki.

— **A nőegyletek élőkép-estélye.** Az influenza járvány okozta, meg hogy számos intelligens család van ez idő szerint Szentesen mély gyászba borulva, hogy a három jótékony nőegylet husvét másnap nagy élőkép-estélye, anyagi siker tekintetében, valamivel alantabb maradt, mint a rendezőség remélte, bár ez a siker így is kielégítőnek mondható, mert mintegy 320 koronát juttat a jótékony-célnak, ami nem megvetendő segítség a nyomor enyhítésében. De az erkölcsi siker aztán — leszámítva itt is azt, hogy az egyes képek beállítására végett, a közbeeső szünetek kissé hosszúra nyultak és így fárasztották a közönséget, annál fényesebb volt, mert a közönség minden egyes képet frenetikus tapsal újrazott meg háromszor-négyszer annyira, hogy a közreműködők csaknem végtelen kimerültek már és így az utolsó kép el is maradt. Legjobban tetszettek a közönségnek: a rokokóképek, a Homér és Dan Juan-kép, M a r g i t t a y „E l s ő v i h a r” zsánerképe és a gyerekképek, melyekben a résztvevő 26 szebbnél szebb apróságok bámulatosan figyelmre álltak meg helyüket. Az estélyt hajnalpirkadásig tartó kedélyes táncmultság fejezte be, melyet az ifjúság rögtönzött, s amely épp ezért sokkal fesztelenebb, családiasabb színezetű is volt, mint az obligát balak sztoztak lenni.

— **Költözőkódó pénzintézet.** A szentesi központi takarékpénztár, mely keletkezésétől mindmostanig a ref. egyház Kossuth-téri bérházában volt, most átköltözik az ugyanazon téren levő saját diszes, emeletes bérházának emeleti helyiségeibe. Az intézet tegnap költözőkódott és ma a felek már az új helyiségben találják.

— **Uj bíró.** A szegedi kir. ügyészségnek egyik legrokonszenvesebb tagját, R i g ó Endrét, aki az utóbbi időben vármegyének közgazgatási bizottságában a kir. ügyészséget képviselte és itt is általános rokonszenvenek örvendett, — a szegedi kir. törvényszékhez nevezte ki bírónak. Benne a szegedi kir. törvényszék jeles képzettségű munkaerőt nyer.

— **A rabipar módosulása.** P l ó s z Sándor dr igazságügy-miniszter most válaszolt az ipartestületek mult évi országos kongresszusának arra a felterjesztésére, mely a rabipar megszüntetését kéri, miután az érdeken megkárosítja a kisiparosokat. Az igazságügyminiszter kifejtéi válaszában, hogy sok tekintetben méltányosnak találja a kis-

iparosoknak a rabipar elleni panaszát, de a feyzncipart mindamellett csak fokozatosan tartja megszüntethetőnek. Tekintetbe veszi, hogy a rabipar leginkább a szabókat, cipészeket, csizmadiaikat stb. károsítja érzékenyen. Éppen ezért, a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértően újabb kísérletezni fog, hogy a rabokat olyan munkával foglalkoztassa, amelynek a kisipar versenyére nincs káros hatása, és szövészeti műhelyt rendeztet be újabban a fogházakban és börtönökben. A miniszter végül azt is megjegyzi, hogy — ha kísérletei beválnak — nem zárkózik el az elől sem, hogy a kisiparosokat sújtó rabipart fokozatosan teljesen megszüntesse és olyan iparágakkal pótolja, melyek a kisiparosoknak nem ártanak.

— **A lovagiasság szabályai szerint.** Nem mindennapi látványosságot és ingyenes mulatságot rendezett T a r n ó c z i Imre a legutóbbi hetipiac alkalmával a piaci közönségnek. T a r n ó c z y és M o l n á r Mária között ugyanis holmi elvi és anyagi differenciák merültek fel, s ezen kölösségek kiegyenlítésének helyéül a nyilvánosság fórumát, a piacot választották, hol is nagy népcsdület előtt vitatta kiki a saját igazát. Tudvalévő dolog lévén pedig, hogy a hol ketten vitatkoznak, s ezek egyike asszony személy, — ott valóban csak egy beszél; ez pedig sohasem a férfi. Így esett azután, hogy a mit T a r n ó c z i a szájjával el nem mondhatta, azt a kezével pótolta; még pedig a M o l n á r Mária ábrázottja. A lovagiasság szabályai szerint ekként elintézt ügy azután az ügyeletlen rendőr feljelentése folytán a rendőrségen nyerendi majd folytatását, a mikori s T a r n ó c z y Imrénél alkalma lesz arról tudomást venni; hogy ha az embernek véletlenül igaza van is, azért nem okvetlen szükséges azt az öklével dokumentálni.

— **Husvétii mulatság.** Vigalmas és jól sikerült zörtkörű táncestélyt rendezett a függetlenségi 48-as Kossuth-kör husvét másnapján — a saját helyiségében. Iparosaink és gazdálkodó közönségünk szinc-javá vett részt a mulatságban, melynek rendezése körül az agilis rendezőség minden lehetőt elkövetett, a siker érdekében. Mint az eredmény igazolja, fáradozasukat siker is koronázta, a mennyiben a négyeshez 50 pár állott fel, a mi a sok családnál beállott gýász és betegségek folytán bizony fényes eredménynek mondható. A jól sikerült táncvagalom azonkívül még a körnek szép anyagi hasznót is hajtott.

— **Halászlati tilalom.** Tilos a halászat, mondja Lakos Imre dr. polgármester egy rendeletében, melyben az apr. 10-től — június 10 ig tartó halászlati tilalom alapján, a Tiszában és a Körösben való halászlát tiltja. Ezen rendeletének hatályban tartására különösen felhívja a hatóság figyelmét, úgy annyira: hogy ha még a tulsó oldalon történe is e tilalom ellen kihágás, az ez ellen vétőknek a szomszédos szolgabírósnágnál való feljelentését a hatóság közegek kötelességévé teszi. Az ezen tilalom ellen vétők 200 koronáig tejedhető pénzbírsággal fognak sújtatni.

— **Önakerasztás.** Megdöbbenő módon szaporodik azon szerencsétlenek száma, kik önelhatarozásukból dobják el magukat az életet, s ami a legszomorúbb ezen dolgokban az: hogy leginkább olyan korú egyének követik el, kiknek már annélkül sem sok idejük lehet hátra, oly korban, mikor az ember már megnyugvással várja a közelgő halált. Ezáltal is egy időb polgártársunk, egy jómódban élő gazdaember dobta el magától családja nagy gýászára az életet. F á b i á n N a g y András II. t. 35. sz. a. lakos követett el f. hó 17-én öngyilkosságot, az istállóban felakasztva magát s — mire észrevették már meg is halt, F á b i á n N a g y András pár évvel ezelőt vagyonát felosztotta gyermekei között, ezt azonban későbbben megbánta s e miatt a feleségével is folytonos perlekedésben élt. F. hó 17-én is egy ilyen öszszelalkozása volt a feleségével s azóta nem is járt háza enni, sőt hálni is az istállóba járt. F. hó 17-én nap-

közben is hazatért s bement az istállóba aludni. Delután öt órakor akart a felesége az istállóba bemenni, hogy az ott lévő tehenet megittassa, de az ajtó belülről be volt támasztva, s így nem tudott bejutni. Az asszonynak ez rögtön gyanúsaként tűnt fel, s minthogy a házánl egyedül volt, a szomszéd-ból hívott segítséggel fészfitték fel a istálló ajtaját, hol is a gazdát a gerendára felakasztva találták meg. Mire C z u k k e r m a n s o m a kerületi orvos odaérkezett, már csak a jóval korábban beállott halált constalták, s az ő jelentése alapján megtartott vizsgálat a kétségtelenül beigazolta az öngyilkosságot, miért a halottat, kinek a temetése a mai napon fog megtörténni, nem boncolták fel.

— **Nyelvében él a nemzet.** Öles falragaszok, arasznyi betűkkel hirdeti ezt a nem éppen új mondatát özevgy F á b e r Sándorné Szentes népekn. Hirdeti ma itt, holnap vagy egyébkor kitudná hol? — mert özevgy F á b e r Sándorné az élet bolygó alakjainak egyike, aki világot jár — eszmét hirdet. Azaz, dehogyan is eszmét? — Az eszme melleské, — a fő, a minél hangzatosabb reklám. És ugyan lehet-e magyar ember előtt valami patétikusabban fellépni, mint éppen nekünk csinált monddással: **»Nyelvében él a nemzet! Miért él özevgy F á b e r Sándornékn nyelvében a nemzet? —** Miközbe az ő foglalkozásának, kenyer keresetének a nemzet nyelvét? Ezt magyarázná az öles falragasz, há — komikus nem volna. Szól ugyanis a **»nyelvében él a nemzet»** jellegé után a következőképen: **»Első magyarázat»** állás szerleglet. A nagy előkrokodílus, az óriási **»szar kigyó»**, stb. stb. Megtudjuk tehát, hogy a nagy elő krokodílus, meg az óriási **»szar kigyó»** magyarázatok, talán még magyarul is beszélnek és az ő nyelvükön él a nemzet. Mert hogy egyébként mi mást jelenthetne az öles falragasz arasznyi betűs, hangzatosan hazafias jellegé: annak, — ha nem ezt jelenté — csak özevgy F á b e r Sándorné lehetne a megmondhatója.

— **Halálhírek.** A husvét ünnepe előtt kapott gyászlap tudatja velünk, hogy ifj. T e m e s v á r I stván gazdálkodó husvét reggelén, élete 35-ik évében meghalt. Halálát özevgy öreg édes anyján kívül özevgy és kis árvája siratják. Temetése f. hó 17-én délelőtt volt, a rokonok és ismerősök élénk részvételével.

Ugyancsak gyászlap tudatja velünk K a l p a g o s S z a b ó Lajosné, született V e c s e r y J u l i a n n a asszonynak, élete 43-ik évében, f. hó 18-án, hosszas szenvedés után bekövetkezett elhunytát. A boldogulat férje és két fia gyászolják, kik a szomorú esetről a következő jelentést adták ki:

»K a l p a g o s S z a b ó Lajos úgy a maga, mint gyermekei: Lajos és Imre nevében mélyen megszorodott szívvel tudatja a jó feleség és feltehetetlen édes anyja: K a l p a g o s S z a b ó Lajosné, szül. V e c s e r y J u l i a n n a n a k f. 1900. évi április 18-án, reggel 3 órakor, élete 43-ik évében hosszas szenvedés után történt elhunytát. A boldogulat hült teteme f. hó 19-én, delután 3 órakor fog, az ev. ref. egyház szertartása szerint, a középtemetőben örök nyugalomra tétetni. Áldás emlékezetén!

— **A malom áldozata.** Kisteleken a múlt héten indult meg a harmadik gőzmalom, amely azóta éjjel nappal szünet nélkül működésben van. Az új malomban végzetes szerencsétlenség történt f. hó 14-én reggel. V ö r ö s F e r e n c 18 éves munkást a saját vigyázatlansága következtében a henger szíjja a falhoz ütötte oly retentő erővel, hogy a szerencsétlen nyomban meghalt. A holtestét felboncolták.

— **A virtus.** Némelyik emberben — kivált mikor egyedül van — nagyon nagy a virtus. Ilyenkor azután rettentő nagy legénykedhetnékben nem atal! az egyesek vagonában, sőt a közvagonban sem kárt tenni. P a p p G y ö r g y a S e b e s i J a n o s kocsiá is úgy látszik Don Quichottei kalandokra vágyott és a la mancha hőbortos

ritter módjára megstromolta a vasúthoz vezetők keramit út szélén lévő fiatal falutlevényeket. Egy egész sereg kidöntött ártalan fa fizette meg életével a P a p p G y ö r g y hősködését, s mikor a gyenge fak már könnyen legyőzhető ellenségeknek bizonyultak, kocsijával neki ment a lámpa karónak, s azt lámpástól együtt összetörte. Kis játékaik azonban az időközileg odaérkezett rendőr megzavarta. Ki a hős lovag ellen feljelentését már be is adta.

— **Vigyázatlanságból.** Nagysebeseben hajtott f. hó 17-én reggel a piacról a vásárállási külső piacról a c z e r e n c, úgy anyira, hogy a vágatók lovakkal P u s z t a i M á r i a 13 éves cselédleányt a keramit úton elütötte. Nagy szerencsére a leinnyak, hogy a ló rugásától nem befelé a kocsii alá, hanem az út szélére bukott, s így a rugáson kívül más baja nem történt. A mely azonban így is annyira súlyos, hogy orvosilag azonnal meg kellett vizsgáltatni, s gazdájához R e i c h e n b e r g Jakabhoz szállítani apólas végett, mivel a leány szülei nem Szentesen laknak.

— **Tavaszi országos vásárunk.** f. hó 21-én szombaton veszi kezdetét a jóságvászarral, melyre vérszentes helyekről mindenféle labasjóság felhajtható.

Selyem-mennyasszonyi ruha

feljebb — 14 méter! postabér és vámmentesen szállítva! Mintak postafordulattal küldetnek; nemkülönben fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem“ 45 krtól 14 f r t 65 k r i g méterenkint. Henneberg G., selyemgyáros (cs. és kir. udvari-zállító) Zürichben. 5.

Irodalom.

A **»Vasárnapi Újság»** április 15-iki száma 26 képpel s a következő tartalommal jelent meg: **»A párisi világgiallítás»** párisi level dr. Szendrei Jánostól (képekkel a kiállításról) — **»A pápa legújabb arcképe»** (László Fülöp rajza). — **»Költemények»** Krisztus keresztjére. Szabolcska Mihálytól; **»A költő arcképe előtt»** Lévy Mihálytól. — **»Regénytar»**: **»Vásárolt szívek»** Regény. Irta Mária István Dávid. (Goró Lajos rajzaival). — **»Cougourdan Mária»** A boldogasszony-hajó kapitányának utazásai és kalandjai. Irta Mouton Jenő. Franciából fordította Sárosy Bella (A Fáris kiadás eredeti illusztrációival). — **»A nagyapó»** Rajz. Irta Petelei István. — **»Tavaszi kiállítás a Múcsarnokban»** (képekkel) Tornai, Zempényi, Jászay, Nagy Zs. festménye és Klein Miksa szoborművei után — **»A Szentföld»** (Paur Géza rajzaival). — **»A Nemzeti Színház»** Sztyú Dénestől. — **»Nagypéntek és husvét különböző népeknél»**. — **»Festmények a következők»**. — **»Abonyi Lajos emlékezete»** (arcképpel). — **»Zimay László»** (arcképpel). — **»Svent Holst Jensen, a Petőfi társaság norvég kültagja»** (arcképpel). — **»Petőfi István levele Lisznyay Kálmánhoz»**. — **»Irodalom és Művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok.**

A Vasárnapi Újság előfizetési ára negyedévre négy kor., **»Politikai Újdonságok»** kal és **»Világkrónika»** val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanitt megrendelhető a **»Képes Néplap»**, legolcsóbb újság a magyar nép számára 2 kor 80 fill.

Vasúti menetrend.

Szeged—B.—Csaba.

Szegedről ind. 8 ó. 45 p. éjjel, 10 óra 25 p. regge 3 órakor delután, 6 óra 40 p. este. Algyőről ind. 3 óra 57 p. éjjel, 10 óra 38 p. délelőtt, 3 óra 14 p. delután, 7 óra 01 p. este. Vásárhelyre érkezik 4 óra 33 p. éjjel, 11 ó. 1 p. délelőtt, 8 ó. 46 p. delután, 7 óra 44 p. este. Vásárhelyről ind. 4 óra 38 p. reggel, 11 óra 05 p. délelőtt, 7 óra 50 p. este.

Orosházára érkezik 5 ó. 31 p. reggel, 11 ó. 48 p. délelőtt, 9 ó. 09 p. éjjel. Orosházáról ind. 5 óra 41 p. reggel, 11 óra 54 p. reggel, 9 óra 20 p. éjjel. B.—Csabára érkezik 6 óra 35 reggel, 12 óra 49 p. delután, 10 óra 40 p. éjjel.

B.—Csaba—Szeged.

B.—Csabáról ind. 4 óra 44 p. éjjel, 2 óra 10 p. delután és 7 ó. 41 p. este. Orosházára érkezik 5. ó. 40 p. reggel, 3 ó. 03. p. delután és 8 ó. 49. p. este. Orosházáról ind. 5 óra 50 p. reggel, 3 óra 10 p. delután, 9 óra 10 p. este. Vásárhelyre érkezik 6 óra 53 p. reggel, 3 óra 55 p. delután, 9 óra 57 p. éjjel. Vásárhelyről ind. 7 órakor reggel, 11 óra 02 p. délelőtt, 4 órakor delután, 10 óra 2 p. este

Tisztesség adassék.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész úrnak, Neunkirchenben, Bécs mellett, 1897. augusztus 11-én következőket írják Altonából.

Immár 70 éves vagyok és 10 év óta szenvedtem izületi csúszban és aranyeres csomokban a nélkül, hogy bajom segíteni tudnék.

Csak az ön Wilhelm-féle antiartritikus és antireumatikus vértisztító teája szabáditott meg engem három hét alatt tökéletesen minden bajomtól.

Ezért úgy önnök, mint a grófnőnek, kinek tudósítását a lapokban olvastam, legbensőbb köszönetemet fejezem ki.

Teljes tisztelettel:

Ackermann Kristóf, tőképezés Altona, Hamburg mellett, Reichenstrasse 6.

7-6

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. MATÉFFY FERENCZ

Társ-szerkesztő B Á N P A L V I L A J O S .

Eladó ház.

Szvaton Józsefné tulajdonát képező III. 41. szám alatti háza kedvező feltételek mellett eladó esetleg azonnal kiadó. Értekezni lehet fenti szá. alatt a tulajdonossal 3—1

Hirdetmény.

A bökényi és Delelő csárdákba egyegy jó üzletvezető azonnal alkalmaztatik, esetleg mindkettő alhaszonbérbe kiadó. 2—1

Értekezhetni Neuman Jónással.

A szentesi központi takarékpénztár r. t. hivatalos helyiségét a saját piacztéri házának emeleti részébe tette át.

Szentesen 1900 április 19.

1—2 Az igazgatóság.

Eladó ház.

Csernus Lukács László né IV. t. 21 számú háza kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni Tihanyi Sándor városi hivatal-szolgával. 1—1